

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 Ps 094017 23 Spp
Sarajevo, 28.3.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Bihaću za rješavanje spornog pravnog pitanja od 8.2.2023. godine, na osnovu odredbe člana 61d. Zakona o parničnom postupku¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 28.3.2023. godine, donio je slijedeću:

ODLUKU

Odbija se zahtjev Općinskog suda u Bihaću za rješavanje spornih pravnih pitanja u predmetu broj 17 0 Ps 094017 23 SPP, koja glase:

„1. Da li je u stvarnoj nadležnosti suda u parničnom postupku sa aspekta primjene člana 17. i 27. u vezi sa članom 7. stav 3. ZPP, da se provede kombinovano vještačenje grafičko-grafološke te farmaceutske struke sa zadatkom da vještaci na originalnim receptima, a koji se nalaze u kantonalnom tužilaštvu USK-a Bihać, utvrde da li je tužitelj ispravno popunjavao recepte...koji recepti su predmet istrage krivičnog postupka broj: TO1 KTO 0033375 19 po krivičnoj prijavi tužene za krivično djelo krivotvorenje isprave iz člana 373. KZ FBiH, naročito u situaciji kada je predmet vještačenja dokaz, dokumentacija koja nije dostavljena ni uz odgovor na tužbu, niti se nalazi u predmetnom spisu, tuženi istu nije pribavio, a ni priložio dokaz da je pokušao shodno procesnim normama, niti je ikad tužitelj imao uvida u predmetnu dokumentaciju da se kao parnična stranka izjasni o istoj, kako u toku samog postupka tako niti ikad ranije.

2. Da li je predmetno vještačenje u postupku kao dokaz predložen od strane tuženog, u situaciji kada tuženi ne sporeći visinu postavljenog tužbenog zahtjeva i nema opredijeljen protivtužbeni zahtjev u spislju člana 74. ZPP, izlazi iz okvira postavljenog pravnog osnova ZOO i međusobnog ugovora među parničnim strankama predmetnog spora kojeg je tužbom inicirao tužitelj, sa aspekta primjene materijalnog prava iz člana 2. stav 1., a u vezi sa članom 3. ZPP-a.“

O b r a z l o Ź e n j e

¹ „Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

Ovaj sud je dana 8.2.2023. godine zaprimio zahtjev Općinskog suda u Bijaću za rješavanje spornog pravnog pitanja, u smislu odredbe člana 61a. Zakona o parničnom postupku, na prijedlog stranke - tužitelja.

Kao razlog za podnošenje zahtjeva navedena je činjenica da se pred prvostepenim sudom vodi više parničnih postupaka (navedeni su brojevi predmeta, uključujući i predmetni) po tužbama tužitelja „Verdi“ d.o.o. Bihać protiv tuženog Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona, radi isplate duga.

Iz stanja u spisu prvostepenog suda proizlazi da je tom sudu dana 29.8.2018. godine podnesena tužba sa zahtjevom za isplatu glavnog duga u iznosu od 5.162,21 KM, sa sporednim potraživanjima, a radi se o potraživanju koje je ugovorom o cesiji na tužitelja prenio raniji povjerilac PZU Apoteka „Kovačević“ Bihać. Tuženi je osporio fakture za plaćanje lijekova koje je izdala apoteka, navodeći da su iste bile predmet kontrole propisivanja, izdavanja i fakturisanja izdatih lijekova sa Liste lijekova iz obaveznog osiguranja, i istražnih radnji koje vodi Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona. Nakon spajanja ove parnice sa još dvije parnice koje se vode pred istim sudom između istih stranaka (17 0 Ps 094009 18 Ps i 17 0 Ps 094014 18 Ps) tužbeni zahtjev je konačno opredijeljen na isplatu glavnog duga u iznosu od 33.557,55 KM, sa zateznom kamatom. Tuženi je, s ciljem dokazivanja osnovanosti svojih navoda, na pripremnom ročištu predložio izvođenje dokaza vještačenjem po vještacima grafičko-grafološke struke i farmaceutske struke, koji će uvidom u originalne recepte koji se nalaze u Kantonalnom tužilaštvu Unsko-sanskog kantona Bihać utvrditi da li je tužitelj ispravno popunjavao recepte za mjesec juli i avgust 2015. godine, ili su isti popunjeni na način kako je to utvrđeno u zapisnicima o kontroli ispostavljenih faktura i recepata za izdate lijekove. Nakon što je sud usvojio prijedlog tuženog za izvođenje tog dokaza, tužitelj je podnio zahtjev za izuzeće sudije, koji je odbijen, a zatim i zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, pozivajući se na različite odluke prvostepenog suda o prijedlogu tuženog za izvođenje dokaza vještačenjem, i moguću različitu sudsku praksu.

Odredbom člana 61a. ZPP propisano je da ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Zahtjev Općinskog suda u Bijaću je potpun i dozvoljen, jer sadrži sve elemente koji su propisani u članu 61b. ZPP (kratak prikaz utvrđenog stanja u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju, razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja i sopstveno tumačenje prvostepenog suda), a o takvom zahtjevu ovaj sud nije donosio odluku (član 61c. stav 2. ZPP).

U postupku za rješavanje spornog pravnog pitanja je potrebno prethodno utvrditi i da li su pitanja koja se postavljaju u zahtjevu suda zaista sporna, i da li su od značaja za odlučivanje o predmetu postupka u većem broju predmeta.

Pravno pitanje je sporno ako o njemu u sudskoj praksi nije zauzet stav, ili postoji sudska praksa koja je neujednačena. Sporno pravno pitanje se rješava davanjem tumačenja pravog značenja pravne norme koja se zbog svoje nejasnoće, neodređenosti ili nepreciznosti u praksi različito primjenjuje. Vrhovni sud rješava sporno pravno pitanje po pravilima postupka za usvajanje pravnih stavova.

Shodno navedenom, tumačenje pravne norme radi njene primjene je uvijek potrebno ako je njen sadržaj takav da se ne može primijeniti prije nego što se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje se pred sudom prvi put pojavilo zbog nepreciznosti ili nejasnoće same norme, odnosno ako sudovi istu pravnu normu iz tog razloga različito tumače. Ako je pravna norma jasna i precizna ona se primjenjuje na utvrđeno činjenično stanje, bez potrebe za prethodnim tumačenjem.

Dakle, da bi se neko pravno pitanje pred Vrhovnim sudom rješavalo kao sporno, nije dovoljno utvrditi da sudovi istu pravnu normu različito primjenjuju, jer se pogrešna primjena materijalnog prava može otkloniti u postupku po redovnim i vanrednim pravnim lijekovima, nego da se neka pravna norma različito tumači i primjenjuje zbog toga što je nejasna ili neodređena. Osim toga, rješenje koje se očekuje od Vrhovnog suda u primjeni instituta rješavanja spornog pravnog pitanja iz noveliranog Zakona o parničnom postupku mora imati kvalitet „novog“ rješenja, što znači da se ne može raditi o pitanju o kojem je Vrhovni sud već zauzeo svoj pravni stav, odnosno o kojem postoji ustaljena sudska praksa.

Iz navoda iznesenih u podnesku tužitelja i zahtjevu Općinskog suda u Bihaću za rješavanje spornog pravnog pitanja, proizlazi da je za tužitelja sporna odluka prvostepenog suda o izvođenju dokaza, koja je donesena primjenom odredbe člana 81. stav 1. ZPP u vezi sa članom 7. i 123. stav 1. ZPP. Dakle, pitanja koja se postavljaju u zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja se odnose na odluku o izvođenju dokaza, koju je prvostepeni sud donio na osnovu rezultata raspravljanja na pripremnom ročištu, nakon što je utvrdio koje su odlučne činjenice među parničnim strankama u ovoj parnici sporne.

Iz prikaza utvrđenog stanja stvari proizlazi da je tuženi na pripremnom ročištu osporio ispravnost faktura koje mu je ispostavio prednik tužitelja, zbog utvrđenih propusta u primjeni Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova na malo i povrede odredaba Ugovora o izdavanju lijekova sa Liste lijekova iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Prvostepeni sud je usvojio prijedlog tuženog za izvođenje dokaza vještačenjem po vještaku grafičko-grafološke i farmaceutske struke, radi dokazivanja osnovanosti tog prigovora, kao relevantnog za odluku.

Dakle osporava se pravilnost odluke suda o izvođenju dokaza koji je predložen od strane tuženog, radi dokazivanja činjenica kojima se osporava tužbeni zahtjev.

U vezi sa primjenom člana 7. stav 1. ZPP i člana 81. ZPP postoji već ustaljena sudska praksa. Raspravno načelo parničnog postupka iz člana 7. ZPP podrazumijeva pravo i dužnost stranke da predlaže i izvodi dokaze, dok je sud odredbama člana 81. ZPP ovlašten da na osnovu rezultata raspravljanja donese rješenje o izvođenju dokaza, za koje u daljnjem toku parnice nije vezan.

Kako navedene norme procesnog prava nisu nejasne i neodređene, zbog čega je i njihovo tumačenje u sudskoj praksi ustaljeno, to pitanja koja se postavljaju ovom sudu, a koja se odnose na stvarnu nadležnost suda, granice postavljenog tužbenog zahtjeva i druge okolnosti konkretnog predmeta ne predstavljaju sporna pravna pitanja koja se rješavaju u postupku iz člana 61a.-61f. ZPP.

U slučaju kada postavljena pravna pitanja nisu od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta iz razloga što je o istim u sudskoj praksi već zauzet pravni stav, ta se pitanja ne mogu rješavati intervencijom Vrhovnog suda s ciljem ujednačavanja sudske prakse u postupku za

rješavanje spornog pravnog pitanja, nego samo u redovnom postupku pred nižestepenim sudovima, kao i u postupku po izjavljenoj reviziji, u svakoj konkretnoj parnici.

Shodno navedenom, ovaj sud je ocijenio da pitanja čije se rješavanje u ovom postupku traži nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta u postupku pred prvostepenim sudom, pa je zahtjev tog suda odbio na osnovu odredbe člana 61d. stav 2. ZPP.

Predsjednik Građanskog odjeljenja:
Radenko Blagojević, s.r.